

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudce Ondřeje Mrákoty a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **V. L. B.**, zast. Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Příkop 834/8, Brno, proti žalovanému: **Velvyslanectví České republiky v Hanoji**, se sídlem 13 Chu Van An, Hanoj, Vietnamská socialistická republika, zast. obecným zmocněncem JUDr. M. K., Ph.D., pracovníkem vízového odboru Ministerstva zahraničních věcí, se sídlem Hradčanské náměstí 5, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 9. 2017, čj. 2993/2017-HANOI-VII, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. 7. 2019, čj. 15 A 223/2017-41,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. 7. 2019, čj. 15 A 223/2017-41, **se ruší.**

II. Usnesení žalovaného ze dne 1. 9. 2017, čj. 2993/2017-HANOI-VII, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku ve výši **24 456 Kč,** a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Marka Sedláka, advokáta.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný usnesením ze dne 1. 9. 2017 rozhodl, že žádost žalobce o udělení dlouhodobého pobytu za účelem zaměstnání (žádost o zaměstnaneckou kartu) je nepřijatelná podle § 169h odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na

území ČR, neboť si žalobce předem nesjednal termín podání žádosti způsobem, který byl stanoven zastupitelským úřadem, a žádost nebyla podána osobně (§ 169h odst. 3 téhož zákona).

[2] Proti usnesení žalovaného se žalobce bránil žalobou u krajského soudu. Krajský soud žalobu zamítl rozsudkem specifikovaným v záhlaví. Za stěžejní považoval, že žalobce nejprve pověřenému pracovníkovi žalovaného předložil žádost o zaměstnaneckou kartu v termínu, který si sjednal pro podání žádosti o udělení dlouhodobého víza za účelem podnikání. O této žádosti žalovaný rozhodl žalobou napadeným rozhodnutím, kterým ve smyslu § 169h odst. 1 písm. a) a odst. 3 zákona o pobytu cizinců shledal žalobcem uplatněnou žádost nepřijatelnou. Dle krajského soudu bylo tímto řízení o této žádosti uzavřeno. Teprve po předání tohoto žalobou napadeného usnesení žalobce prostřednictvím zástupce předal pracovníkovi žalovaného žádost o upuštění od osobního podání žádosti o zaměstnaneckou kartu společně s opětovně uplatněnou žádostí o zaměstnaneckou kartu. O této opakované žádosti, u které žalobce žádal též o upuštění od podmínky osobního podání, tedy bylo zahájeno nové řízení o žádosti, o které žalovaný usnesením ze dne 3. 10. 2017 rozhodl tak, že žádost o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti zamítl a řízení o udělení zaměstnanecké karty v téže věci zastavil (bod 26 napadeného rozsudku). V bodu 27 rozsudku pak krajský soud dovodil, že pokud žalobce s prvně podanou žádostí o zaměstnaneckou kartu nepožádal o upuštění od povinnosti jejího osobního podání, musel žalovaný jeho žádost vyhodnotit jako nepřijatelnou podle § 169h odst. 1 písm. a) a odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Na základě toho krajský soud uzavřel, že tedy na žalobcem podanou žádost nelze hledět jako na „nouzově“ podanou (bod 29 tamtéž).

[3] Žalobce (stěžovatel) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Namítl, že žádost podal nouzovým způsobem. Přitom poukázal na řadu rozhodnutí, v nichž NSS řešil různé aspekty bariér, které žalovaný, resp. Ministerstvo zahraničních věcí, vytvořilo proti přehlcení zastupitelských orgánů žádostmi o pobytové oprávnění.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti nabídl rozbor judikatury vztahující se k jeho činnosti. Navrhl, aby NSS kasační stížnost zamítl.

[5] NSS při posuzování přípustné kasační stížnosti dospěl k závěru, že má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Důvodnost posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost je důvodná.

[7] Ze spisového materiálu plyne, že si stěžovatel v systému Visapoint zaregistroval termín pro podání žádosti o dlouhodobé vízum za účelem podnikání. Dne 1. 9. 2017 se dostavil k žalovanému a podal žádost o zaměstnaneckou kartu. Tuto žádost žalovaný prohlásil za nepřijatelnou (napadené usnesení ze dne 1. 9. 2017), neboť si stěžovatel předem nesjednal termín k podání žádosti a žádost nebyla podána osobně. K žádosti o zaměstnaneckou kartu byla přiložena také žádost o upuštění od osobního podání žádosti. Ze spisového materiálu nelze seznat, zda průběh podávání žádostí proběhl tak, jak popisoval žalovaný v usnesení ze dne 3. 10. 2017, tedy že nejprve stěžovatel podal

pokračování

samotnou žádost o zaměstnaneckou kartu a až ve chvíli, kdy mu byla vrácena, ji obratem podal znovu spolu s žádostí o upuštění od osobního podání žádosti, anebo stěžovatel rovnou podal žádost o zaměstnaneckou kartu spolu s žádostí o upuštění od osobního podání žádosti. Ze správního spisu ovšem vyplývá, že se stěžovatel v rámci různých dnů šestkrát pokusil o registraci termínu k podání žádosti o dlouhodobý pobyt, která ovšem skončila vždy neúspěšně.

[8] NSS předesílá, že ve skutkově téměř totožné kauze již rozhodoval rozsudkem ze dne 15. 8. 2019, čj. 10 Azs 104/2019-36, v níž jiný cizinec podával u žalovaného žádost o pobytové oprávnění ve stejný den a byl zastoupen i stejným zástupcem. NSS z tohoto rozsudku vychází i ve věci nynější.

[9] NSS nijak nezpochybňuje povinnost podat žádost o vybrané pobytové tituly osobně (§ 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Je si také vědom „změkčující“ úpravy v § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, dle něhož zastupitelský úřad může v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. V posuzované kauze žalovaný považoval stěžovatelovu žádost za nepřijatelnou, jelikož stěžovatel si (dle něj) předem nesjednal termín podání žádosti o udělení dlouhodobého víza nebo žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu nebo trvalému pobytu způsobem stanoveným tímto zákonem [§ 169h odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců] a současně žádost nepodal osobně (§ 169h odst. 3 téhož zákona). Současně platí, že pokud je *žádost nepřijatelná, řízení není zahájeno a na žádost se hledí, jako by nebyla podána; tuto skutečnost ministerstvo nebo zastupitelský úřad cizinci písemně sdělí včetně důvodu nepřijatelnosti, učiní o ní usnesení do spisu a vrátí tiskopis žádosti, veškeré předložené doklady* (§ 169h odst. 3 cit. zákona ve znění do 30. 7. 2019).

[10] Pro NSS je klíčovým aspektem tohoto případu, že stěžovatel si nebyl schopen v přiměřeně dlouhé době sjednat termín pro podání žádosti o dlouhodobý pobyt a potažmo zaměstnaneckou kartu v systému Visapoint, který byl judikaturou NSS označen za nefunkční.

[11] V situaci dlouhodobě prakticky nefunkčního systému Visapoint totiž třeba považovat za řádně podané i takové žádosti, které se do dispozice zastupitelského úřadu dostaly nestandardním postupem (např. jako příloha stížnosti proti postupu jeho pracovníka). Podání žádosti nouzovým způsobem je totiž v podstatě jedinou účinnou obranou žadatele před nezákonným jednáním veřejné správy spočívajícím v tom, že mu žalovaný neposkytne v přiměřené lhůtě možnost podat žádost postupem zákonem standardně předpokládaným. Za takových okolností pak není rozhodné, zda žadatel současně s nouzově podanou žádostí podal také žádost o upuštění od osobního podání žádosti (v podrobnostech viz rozsudky rozšířeného senátu ze dne 30. 5. 2017, čj. 10 Azs 153/2016-52, č. 3601/2017 Sb. NSS, a ze dne 30. 5. 2017, čj. 7 Azs 227/2016-36, č. 3603/2017 Sb. NSS a zejména již cit. rozsudek 10 Azs 104/2019, bod 18). NSS z vlastní rozhodovací činnosti dobře ví, jaké podmínky ještě na podzim 2017, tj. po tom, co rozšířený senát vydal právě cit. rozsudky, panovaly u zastupitelského úřadu v Hanoji. Nefunkčnost tamního registračního systému Visapoint přetrvávala navzdory důrazné

kritice nadále, a to zejména ohledně podávání žádostí o zaměstnanecké karty. Žadatelé proto sahali po nouzových způsobech jejich podávání, což je i případ nynějšího stěžovatele. Jeho marné pokusy o registraci příslušného termínu žalovaný nijak nezpochybňoval, naopak v nich spatřoval potvrzení jím kýžené „funkčnosti" systému Visapoint.

[12] S ohledem na shora uvedené měl žalovaný hledět na stěžovatelovu žádost o zaměstnaneckou kartu jako na účinně podanou, neboť využil nouzový způsob podání žádosti, Nebylo mu totiž umožněno, aby si v přiměřené době lidsky důstojným způsobem sjednal termín pro podání žádosti o zaměstnaneckou kartu. Otázka, zda byly či nebyly splněny podmínky pro upuštění od jejího osobního podání, tedy již není podstatná.

[13] Proto je v nyní projednávané věci nerozhodné, zda žádost o upuštění od osobního podání žádosti o zaměstnaneckou kartu byla podána *následně* po tom, co žalovaný prvně podanou žádost o vydání zaměstnanecké karty zamítl, či zda tato žádost byla podána již na počátku *společně* s „prvotní" žádostí o vydání zaměstnanecké karty.

[14] NSS tedy shledal kasační stížnost důvodnou, a proto napadený rozsudek podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil. S ohledem na důvody zrušení rozsudku krajského soudu přistoupil také ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 1 s. ř. s.]. Podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 4 s. ř. s. pak vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

[15] O náhradě nákladů řízení rozhodl NSS v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný ve věci úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Stěžovatel měl úspěch, má tedy právo na náhradu nákladů řízení o žalobě i kasační stížnosti. NSS je posledním soudem, který o věci rozhodl. Proto musí určit náhradu nákladů celého soudního řízení.

[16] V řízení o žalobě představovaly náklady řízení stěžovatele soudní poplatek a odměnu a hotové výdaje zástupce, který učinil tři úkony právní služby [příprava a převzetí zastoupení, podání žaloby ze dne 28. 9. 2017 a replika k vyjádření žalovaného ze dne 21. 12. 2017; § 1 odst. 1, § 7 bod 3, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif], a to v hodnotě 3 100 Kč za každý úkon právní služby, celkem tedy částku 9 300 Kč. Náhrada hotových výdajů sestává z paušální částky 900 Kč (3 × 300 Kč dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupce je plátcem DPH, proto se zvyšují se náklady řízení o částku 2142 Kč. Odměna a hotové výdaje zástupce činí 12 342 Kč, soudní poplatek za žalobu 3 000Kč; celkem tedy náklady řízení o žalobě činí částku ve výši 15 342 Kč.

[17] V řízení o kasační stížnosti pak zástupce stěžovatele učinil jeden úkon právní služby (doplnění důvodů kasační stížnosti) v hodnotě částky 3 100 Kč. Náhrada hotových výdajů sestává z paušální částky 300 Kč. Tyto náklady se dále zvyšují o částku 714 Kč odpovídající DPH. Odměna a hotové výdaje zástupce v řízení o kasační stížnosti tedy činí 4 114 Kč, k čemuž je třeba připočíst výši soudního poplatku za kasační stížnost 5 000 Kč. Náklady stěžovatele v řízení o kasační stížnosti činí částku ve výši 9 114 Kč.

pokračování

[18] Žalovaný je proto povinen stěžovateli k rukám jeho zástupce uhradit náhradu nákladů soudních řízení ve výši 24 456 Kč, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. října 2019

Zdeněk Kühn
předseda senátu